

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 144-1883)

Originalt emne

Laan

Laan/Kommunens Laan

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 21. juni 1883](#)
- 2) [Byrådsmødet den 26. juli 1883](#)
- 3) [Byrådsmødet den 30. august 1883](#)
- 4) [Byrådsmødet den 6. september 1883](#)
- 5) [Byrådsmødet den 27. september 1883](#)
- 6) [Byrådsmødet den 4. oktober 1883](#)
- 7) [Byrådsmødet den 11. oktober 1883](#)
- 8) [Byrådsmødet den 14. februar 1884](#)
- 9) [Byrådsmødet den 21. februar 1884](#)
- 10) [Byrådsmødet den 28. februar 1884](#)
- 11) [Byrådsmødet den 6. marts 1884](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 21. juni 1883 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Et fra Kasse- og Regnskabsudvalget i Forbindelse med Mørk og A. Langballe som tilforordnede Medlemmer i Budgetudvalget fremkommet Forslag til en Henvendelse til Indenrigsministeriet om Tilladelse til at faa et større nyt fast Laan optaget blev henlagt i

Skabet til Mødet den 26. i kommende Maaned.

Uddrag fra byrådsmødet den 26. juli 1883 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Den fra forrige Møde udsatte Sag om et nyt større fast Laan blev paany udsat. Beslutning i samme tages i Mødet den 30. Avgust.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. august 1883 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Ved fornyet behandling af Sagen om et nyt, større fast Laan erklærede Byraadet sig med vedkommende Udvalg enig i at søge et saadant tilvejebragt, til hvilken Ende man overdrog det til Udvalget til næste Møde at fremkomme med Forslag til Indstilling i saa Henseende. (Se Mødet den 26. f. M.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. september 1883 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Efter at det var vedtaget, at det i forrige Møde besluttede større Laan skulde søges for en Sum af indtil 1.000.000 Kroner, underskrev man følgende af Udvalget i Udkast forelagte Indstilling til Indenrigsministeriet:

"Under 21. August f.A. tillod Byraadet sig at indstille til Ministeriet, at der haves Tilladelse til at optage et midlertidigt Laan hos Jydsk Handels-og Landbrugsbank paa indtil 350.000 Kr., idet man forment, at det før Stiftelsen af et nyt fast Laan vilde være rigtigt at afvente, om det af Krigsministeriet Rigsdagen tidligere forelagte Lovudkast. Bemeldte Lovudkast blev vel i sidste Rigsdagsfussion paany forelagt Rigsdagen, men kom end ikke til Behandling. Laanet blev af Ministeriet approberet ved Skrivelse til Stiftsamtet af 13.

September f. A.

Under disse Omstændigheder og de ringe Udsigter, der er til, at Garnisonsloven snart vil blive vedtaget af Rigsdagen, har Byraadet maattet være betænkt paa at ordne sine Affærer.

Ved et nyt fast Laan, idet det midlertidige Laan skal tilbagebetales ultimo September D.A. Byen skylder eller vil faa at udrede:

1. For Købet af den nedbrudte Bispegaard 85.000 Kr., hvoraf 26.000 Kr. a 4% Rente Aarlig forventes at ville kunne blive indestaaende indtil videre, Rest med Tillæg af Omkostninger. 60.000 Kr.
2. For Købet af General Juels Gaard og Have 55.000 Kr., hvoraf 19.000 Kr. i Følge Ministeriets Bevilling af 12. December 1881 ere afholdte af Indtægten for solgte Aktier i Aarhus-Ryomgaard Jernbane, til Rest 36.000 Kr., hvoraf ca. 25.000 Kr. a 4% med aarlig Udbetaling forventes indtil videre at kunne blive indestaaende i Ejendommen, at udrede 11.000 Kr. der afdrages med 1000 Kr aarlig.
3. For Købet af Vinhandler Fr. Larsens Ejendom 24.500 Kr., der helt ere udrede med Omkostninger 25.000 Kr.
4. Til det indvundne Terræns Omdannelse til Torv, saavidt foreløbet fornødent, samt Forskjønnelse ca. 30.000 Kr.
5. Til indretning af General Juels Have til Udvalg for Kjød, med Brolægning og Slagterbutikker ca. 10.000 Kr.
6. Til Bygningen af St. Klemensbro med Indkjøb af de tilgrænsende Bygninger, til hvis kjøb Ministeriet har givet Approbation, 380.000 Kr., hvoraf indvindes ved private Bidrag, tegnede af nyens Indvaanere, at betale senest i 5 Aar, 100.000 Kr., Rest 280.000 Kr. hvorved dog bliver at bemærke, at en meget stor Del af dette Beløb igjen vil indkomme ved solgte Byggegrunde, der dog foreløbig afgjøres ved Prioritetsobligationer, udstedte af Kjøberne.
7. Det i Hadsherredsbanen tegne Aktiebeløb 150.000 Kr.
8. Til Bygningen af det nye Krudthus for Garnisonen og Byens Kjøbmænd efter Licitationsbuddet 6.800 Kr. med Omkostninger 7.000 Kr.

Lateris 573.000 Kr.

Transport 573.000 Kr.

9. Opførelse af en ny Skolebygning med Inventar, approberet af Stiftsøvrigheden 80.000 Kr.

10. Påførelse af en 3die Etage paa den nuværende Fattiggaard, der stærkt trænger til Udvidelse ca. 30.000 Kr.

11. Til den tekniske Skole her i Byen har Byraadet lovet et Bidrag af 15.000 Kr.

12. Ligeledes har Byraadet lovet et Bidrag af 5.000 Kr. I et nye Asyl, som den herværende St. Stefansforening har under Opførelse.

13. Til Kjøbmand C. Langballe og Søn skal i Følge det med ham arrangerede Magelæg, approberet til Indenrigsministeriet ved Skrivelse til Stiftsamttet af 21. Juli d.A., udbetales 10.000 Kr.

14. Til Opførelse af den nye Kirke paa Frederiksbjerg har byraadet vedtaget at ville bidrage 25.000 Kr.

15. Til Dræning af Oldjorden, 116 Tdr. Land a 88 Kr. pr. Td. Land, vil medgaa ca. 10.000 Kr.

16. Til Indløsning af Kommunens Restgjæld til Nationalbanken, der nu afbetales med 5.000 Kr. aarlig ønskes anvendt 20.000 Kr.

17. Ved Overenskomsten om Indlemmelsen af en Del af Viby Sogn under Aarhus Kjøbstad blev det bestemt, at der ikke fra Beboernes Side vilde kunne gjøres Fordring paa Vandafløb, Brolægning m.v. i de Første 10 Aar efter Indlemmelsen. Terminen udløber 1. Januar 1884, og det er at forudse, at Byen i de nærmeste Aar vil blive nødt til at anvende betydelige Beløb navnlig til Distriktets Brolægning. Man tror dog i saa henseende at kunne nøjes med et Beløb af ca. 30.000 Kr.

idet Beboerne selv ville have at afholde en Del af Udgiften, og de fra disse indkomne Beløb paatænkes yderligere anvendt i samme Øjemed.

Ialt 798.000 Kr.

der dels allerede ere udredede af det midlertidige Laan paa 350.000 Kr., dels ere vedtagne som bestemte Udgiftsposter af Byraadet; Det er dog at forudse, at flere Udgifter af samme Art ville paatrænge sig en nærmere Fremtid, og man ønsker derfor, at Byraadet maatte blive bemyndiget til at søge det efter det fremstillede nødvendige Laan paa 800.000

Kr. udvidet til 1.000.000 Kr., under Forbehold af Ministeriets nærmere Approbation paa Udgifterne over 800.000 Kr.

Hvorledes et saadant Laan bedst og billigst vil lade sig tilvejebringe en endnu ikke undersøgt, men man tillader sig herved at søge Ministeriets Approbation paa Afholdelsen af de fornævnte Udgiftsposter og Bevilling til at søge et Laan til deres Fyldestgjørelse- "

Udvalget blev derhos bemyndiget til at indhente Tibud paa Ydelsen af Laanet. (Se Mødet den 27de d.M.)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. september 1883 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Da Vedkommende Udvalg meddelte, at samtlige de Tilbud, der i henhold til den af Udvalget udstedte Opfordring -- se Mødet den 6. d. M. -- vare indkomne paa Ydelsen af det af Kommunen a'traaede større Laan, paa en enkelt Undtagelse for et mindre Beløbs Vedkommende nær, alle ere baserede paa den Forudsætning, at der for Laanet vilde blive udstedt Partialobligationer, lydende paa lhændehaveren og transportable uden Brug af fornyet Stempel, besluttede man, da Tilbuddene i øvrigt lade formode, at det søgte Laan uden Vanskelighed vil kunne kontraheres paa rimelige Vilkaar, at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om, at samme vilde udvirke den fornødne Lovhjemmel for Kommunen til at udstede saadanne Obligationer. Udvalget blev derhos anmodet om til næste Møde forelægge Indstillingen i Udkast.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. oktober 1883 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Man underskrev en af vedkommende Udvalg i Henhold til Anmodningen i forrige Møde forelagt Skrivelse til Indenrigsministeriet angaaende Tilladelse for Kommunen til at udstede Partialobligationer for det attraaede større Laan. (Se næste Møde.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 6. d. M., hvori Byraadets Indstilling i Skrivelse af 6. Septbr. d. A. om Optagelsen af et Laan paa 1 Million Kroner approberes, dog med Forbehold af Ministeriets Approbation paa Laanevilkaarene og paa Laanets Anvendelse til andre Øjemed end de i Andragenet nævnte og med større Beløb til disse, end der er angivet.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Fra Udvalget for Tilvejebringelsen af det ny større Laan forelaa en Indstilling af 13de d. M., hvori meddeles, at Udvalget har indkaldt Tilbud paa Laangivelsen fra de pengeinstituter, som kunde antages at ville yde et sligt Laan. 3 Tilbud ere derefter indkomne, nemlig: 1) fra den danske Landmandsbank, Hypothek og Vexelbank m. fl.; 2) fra Kjøbenhavns Handelsbank m. fl. og 3) fra Aarhus Privatbank m. fl. Tilbuddet fra Landmandsbanken er det billigste og indstilles til antagelse for den fulde Million, dog saaledes, at Udvalget faar Bemyndigelse til at ordne det paa bedste Maade med Banken med Hensyn til de 2000,000 Kroner, hvorover endnu ingen Disposition fra kommunens side er gjort, Tillige indstiller Udvalget, at Amortisationen finder sted i 77 Halvaars Terminer (c: 38½ aar), hvilket medfører en Annuitet af 5½ pet. i forhold til den antagne Rentefod af 4½ pet. Samtidigt hermed forelaa en Skrivelse af D.D. fra Aarhus Privatbank med et dermed fulgt Tilbud fra "Anglo-deutsche Bank" i Hamborg.

Efter sket forhandling besluttede man at bemyndige Laaneudvalget til at fortsætte forhandlingerne med Landmandsbanken og, hvis sammes Laanevilkaar findes antagelige, da at afslutte Laanet med den. (Se Mødet den 11. Oktober f. A. og herefter Mødet den 21. d. M.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

I Anledning af det i sidste Møde i Laanesagen passerede forelaa fra vedkommende Udvalg følgende Indstilling af G. D. med 1 Bilag, nemlig:

"Efter den af Byraadet i Torsdagsmødet tagne Beslutning blev det af Laaneudvalget overdraget undertegnede at rejse til Kjøbenhavn og ved personlig Forhandling med Landmandsbanken, der paa egne, Handelsbankens og det hamborgske Firma L. Behrens & Söhnes Vegne havde gjort Tilbud, der af Udvalget var indstillet som det højeste, om muligt at træffe en Overenskomst angaaende Aarhus Kommunes Laan.

I vort første Møde med Bankens Direktør, Etatsraad Glückstadt, i Søndags Middags forklarede vi ham den særegne Situation, hvori Byraadet var kommet ved, at et noget grunstigere Tilbud var, uden nogen Foranledning fra Udvalgets Side, fremkommet fra anden Side. Byraadet havde, i Anerkjendelse af, baade at Landmandsbankens Bud var det bedste i rette Tid indkomne, og at det betragtedes som ønskeligt Hovedkontrahent at have med et dansk Bankfirma at gjøre, ikke villet forkaste den hele Konkurrence, men haabede paa den anden Side, at det væsentlige af, hvad der kunde vindes ved saadan Forkastelse af de tidligere Bud og Antagelser af det senere gjorte, kunde blive indrømmet fra Landmandsbankens m. fl.'s Side.

Den overensstemmende med det virkelig foregaaede givne Fremstilling, som vi gave Etatsraad Glückstadt, fremkaldte den Erklæring fra hans Side, at man havde handlet loyalt overfor Landmandsbanken m. fl.'s Tilbud, og han viste sig meget villig til at forhandle om de Punkter, som havde ligget Byraadet paa Sinde.

Disse fremstillede vi da at bestaa i:

en Ordning, hvorved Aarhus Kommunes Laan vel skulde omfatte en Million Kroner, men saaledes, at der kun handledes om det nu bestemt fornødne Beløb af 800,000 Kr.;

en Tilladelse til efter et Antal Aar at kunne amortisere stærkere end efter den som Regel ansatte Plan (i ca. 38 Aar) eventuelt at kunne indfri det hele Laan;

en noget højere Kurs.

Med Hensyn til de to Første Punkter erklærede han sig strax villig til,

at Aarhus Kommune kun kontraherede om Afhændelsen af 800,000 Kr. Obligationer, og selv beholdt 200,000 Kr. Obligationer, der dog forblive en integrerende Del af det samlede Laan, deltage i Udtrækningen, og naar de komme i Markedet ere Gjenstand for Indløsning af Rentecoupons m. v. lig med de 800,000 Kr. ved Landmandsbanken og dens Medkontrahenter, alene paa den Betingelse, at Kommunen ikke giver dem i Markedet før efter 6 Maaneders Forløb, og

at efter 10 Aars - den ved saadanne Lejligheder sædvanlige Tids - Forløb skulde staa Kommunen frit at afdrage med større Beløb eventuelt efter Opsigelse at indfri hele Laanet.

Med Hensyn til det tredie punkt bragte vi det efter nogen Diskussion til, at der indrømmedes en Forhøjelse af 0,20 pCt. i Kursen, altsaa netop, hvad der i Torsdags fra nogle Sider blev nævnet som en passende gunstigere Kurs, der omtrent i ren pekuniær Henseende vilde stille Sagen lige med det efter Fristens Udløb indkomne nye Tilbud.

Hermed var allerede i Søndags Afslutningen af Laanet med Landmandsbanken & Konsorter i Orden og vi have derefter den følgende Dag forenet os med den om en skriftlig Overenskomst, som vi herved forelægge Byraadet til Ratificering. Forskjellige Enkeltheder i denne ville yderligere vise, at vi i det hele have mødt en særdeles koulant Behandling, og vi tage ikke i Betænkning at udtale, at den afsluttede Overenskomst virkelig er den gunstigste, naar alt tages i Betragtning, af hvad der foreligger, ligesom man har den Tilfredsstillelse at være optraadt overfor den oprindelige Tilbudsgiver paa en korrekt og loyal Maade.

Aarhus, den 20. Febr. 1884.

J. M. Mørk. Kjer. Speyer."

"Imellem undertegnede Konsul J. M. Mørk, Overretssagfører Chr. Kjer og Forretningsfører A. Speyer paa Aarhus Kommunes Vegne paa den ene Side og den danske Landmandsbank, Kjøbenhavnske Handelsbank i Kjøbenhavn og d'Hrr. L. Behrens & Söhne i Hamburg ved Etatsraad, Bankdirektør Glückstadt paa den anden Side er der Dags Dato afsluttet følgende Overenskomst, paa hvilken der, efter at Aarhus Byraad har ratificeret samme, forbeholdes for Kommunen Indenrigsministeriets Approbation.

1. Aarhus Kommune stifter i Henhold til Lov af 1. Februar 1884 et Laan, stort 1 Million Kroner.

Obligationerne for dette udstedes til lhændehaveren og er uopsigelige fra Kreditors Side. De udfærdiges i det danske og tyske Sprog og lyde på 1000 Kr. eller 1125 tyske Reichsmark Stykket. De bære 4 1/2 pCt. aarlig Rente, der betales halvaarlig hver 1. Juli og 2. Januar, første Gang 1. Juli d. A. pr. det forløbne Halvaar og Amortissation og Forrentning sker ved én for alle Aar saa nær som mulig ensartet aarlig Ydelse (ca. 55,000 Kr. aarlig) efter aarlige Lodtrækninger i ca. 38 Aar i Overensstemmelse med en Plan, der vil blive at paatrykke Obligationerne.

Lodtrækningen foretages af Notarius publicus i Aarhus saa betids, at Udfaldet af samme kan bekendtgjøres mindst 3 Maaneder forinden Tilbagebetalingen, for hvilken hver 2. Jan. sættes som Termin, første Gang den 2. Jan. 1885.

Byraadet forbeholder sig Ret til fra og med 2. Januar 1895 at forøge Antallet af de Obligationer, der i Følge Planen skulle udtrækkes, eller til med 6 Maaneders Varsel at opsigte til Udbetaling Laanets hele Restbeløb.

Efter den Termin, til hvilken Obligation er udtrukken til Betaling, svares ingen Rente af samme.

Kupons og udtrukne Obligationer gjøres betalbare ved Kæmnerkassen i Aarhus, den danske Landmandsbank, Kjøbenhavns Handelsbank i Kjøbenhavn samt d'Hrr. L. Behrens & Söhne i Hamborg.

Byraadet har mindst 8 Dage før hver Termin (Juli - Januar) at indsende til Landmandsbanken i Kjøbenhavn det Beløb, der er nødvendigt til Rente og Amortisation af de til enhver Tid i Omløb værende Obligationer, og der vil hvert Halvaar af nævnte Bank blive tilstillet Byraadet en Opgjørelse over, hvor meget der er indløst i Kroner i Kjøbenhavn og hvor meget i Reichsmark i Hamborg, sidstnævnte Valuta under Beregning af den Kurs, hvortil Omsætningen er gjort for Byraadet.

For Indløsning af Kupons og udtrukne Obligationer godtgjør Byraadet 1/4 pCt. Provision.

Samtlige Bekjendtgørelser vedrørende Laanets Forretning og Amortissation indrykkes paa Byraadets Bekostning i "Berlingske Tidende" og "Hamburger Börsenhalle."

2. Af det fornævnte Laan paa 1 Mill. Kr. overtager det ovennævnte Konsortium 800,000 Kroner, skriver Otte Hundrede Tusinde Kroner paa følgende nærmere Vilkaar:

Konsortiet modtager Obligationerne til dette Beløb til en Kurs af 98/85 pCt., og der

udbetales følgelig for de 800,000 Kr. Obligationer Aarhus Kommune en samlet Nettosum af 790,800 Kr. med Tillæg af 4 1/2 pCt. p. a. Rente fra 2. Januar d. A. indtil Betaling sker.

Konsortiet forbeholder sig Ret til, strax efter at Inderigsministeriets Approbation er erhvervet, at modtage samtlige 800,000 Kr. og er forpligtet til at modtage dem inden en Maaned fra Dato.

Indtil Obligationerne kunne blive udfærdigede udsteder Byraadet Interimsbeviser, som leveres Byraadet tilbage saa hurtigt som muligt, efter at Originalobligationerne ere leverede.

Saa vel Interimsbeviserne som Obligationerne leveres efter Konsortiets Valg enten i Kjøbenhavn eller Hamborg uden Bekostning for dette.

Forsaa vidt tydsk Stempling udfordres, er Udgiften herved Byraadet uvedkommende.

Forsaa vidt Byraadet ikke ønsker at modtage det hele ovennævnte Beløb for de 800,000 Kr. Obligationer strax, er Landmandsbanken villig til at modtage, hvad der ønskes deraf i Indskud til 3 pCt. p. a. Rente, at tilbagebetale paa Anfordring.

3. De 200,000 Kr. i Obligationer af Laanet, som ikke ere Gjenstand for Overtagelse af nævnte Konsortium, beholder Byraadet indtil videre selv og forpligter sig til ikke at udbyde eller afhænde dem forinden 6 Maaneder fra Dato. Efter den Tid staar det Byraadet frit for, med fornøden Approbation af Inderigsministeriet, at bringe disse 200,000 Kr. i Pengemarkedet paa den Maade, som Byraadet maatte anse for hensigtsmæssigt.

Kjøbenhavn, den 18. Febr. 1884.

J. M. Mørk. Kjer. Speyer.

I. Glückstadt.

Den forelagte Overenskomst blev approberet af Byraadet, som derhos besluttede at indstille samme til Inderigsministeriets Approbation, ligesom man derhos vedtog at tilskrive Aarhus Privatbank om, at Tilbagebetalingen af det hos den kontraherede midlertidige Laan vil finde Sted efter en Maanedes Forløb. Endelig besluttede man at anmode Landmandsbanken om at drage Omsorg for Kontraktens Stempling. (Se næste Møde).

(J. Nr. 144-1883)

Der fremlagdes en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 26de d. M., hvori der meddeles Samtykke til, at Kommunen afslutter det i Ministeriets Skrivelse af 6te Oktober f. A. omhandlede Laan (se Byraadsforhandlingerne for 1883, Side 111) paa de i Overenskomsten med den danske Landmandsbank m. fl. indeholdte Vilkaar. (Se forrige Møde.)

Laaneudvalget aflagde dernæst Beretning om, hvad der siden sidste Møde er passeret til Laanert Fuldbyrkelse, navnlig om af Laanekontrakten var bleven stempet samt at der fra Landmandsbanken var modtaget Interimsbeviser for de 800.000 Kr. af Laanets Paalydende, som strax skulde omsættes, hvilke Beviser, der vare blevne underskrevne af Udvalget, man efter Anmodning af Landmandsbanken ønskede tilstillede L. Behrens & Sühne i Hamburg.

Byraadet besluttede at tage denne Indstilling af Udvalget til Følge. (Se Mødet den 6te Marts.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. marts 1884 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 144-1883)

Angaaende Laanet paa 1000000 Kr. var modtaget: 1) en Skrivelse af 3die d. M. fra L. Behrens & Sønne i Hamborg indeholdende samme Tilstaaelse for Modtagelsen af de dem i Medfør af Byraadets Beslutning i forrige Møde tilstillede Juterimsbeviser for 800,000 Kr. af det nys afsluttede Laan, og 2) tvende Skrivelser daterede henholdsvis den 3die og 4de d. M. fra den Danske Landmandsbank og Kjøbenhavns Handelsbank indeholdende enslydende Opgjørelser over den fuldbyrdede Del af dette Laan, hvorefter der kommer Kommunen til Indtægt:

800,000 Kr. á 98,85 % 790,800 Kr.

Rente á 4½ % p.a for den forløbne del af Aaret

62 dage 6,200 Kr.

797,000 Kr.

hvilket Beløb er krediteret Kommunen hos hver af de nævnte Banker med Halvdelen og
hvoraf i Følge Laanekontrakten tilsvares 3% Rente aarlig. (SE mødet den 3die April.)

